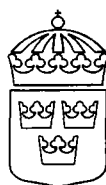

Försvarsutskottets yttrande

1992/93:FöU4y

Åtgärder för att stabilisera den svenska ekonomin

1992/93
FöU4y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 3 november beslutat bereda bl.a. försvarsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1992/93:50 om åtgärder för att stabilisera den svenska ekonomin jämte motioner.

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen bl.a. att utgiftsnivån inom försvaret skall sänkas. I uppgörelsen mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna anges besparingarna inom försvarssektorn till 1,2 miljarder kronor per år vid fullt genomslag. Det kan emellertid ifrågasättas om de föreslagna åtgärderna uppnår det angivna besparingsbeloppet. Chefen för Försvarsdepartementet kommer därför att inventera möjliga ytterligare åtgärder som kan vidtas för att uppnå besparingsmålet inom den period som försvarsbeslutet omfattar. Förslag om sådana åtgärder kommer att redovisas i budgetpropositionen 1993 för beslut under vårriksdagen.

Inom försvarsutskottets beredningsområde föreslår regeringen (prop. 1992/93:50, bil. 2) att besparingar skall ske bl.a. genom ändrad organisation för flygvapnet, förändrade värnpliktsförmåner samt neddragningar inom den civila delen av totalförsvaret. Regeringen föreslår sålunda riksdagen att

1. godkänna förslaget att lägga ned Västgöta flygflottilj (F 6),
2. godkänna den föreslagna ändrade inriktningen av systemet för de värnpliktigas förmåner,
3. godkänna den föreslagna inriktningen av besparingar inom den civila delen av totalförsvaret.

Motioner

Med anledning av propositionen har avgivits sju motioner med yrkanden som kan hänföras till försvarsutskottets beredningsområde, nämligen Fi16 (-), Fi24 (s) yrkande 2, Fi26 (c), Fi35 (s) yrkande 3, Fi36 (nyd) yrkande 5, Fi37 (v) yrkandena 33 och 34 samt Fi45 (s).

Allmänna synpunkter

Utskottet vill erinra om att riksdagen så nyligen som i juni 1992 beslutade om en flerårig inriktning för totalförsvarets olika delar och tillhörande ekonomiska förutsättningar. Regeringspartierna och Socialdemokraterna har i rådande statsfinansiella läge kommit överens om att även försvarssektorn skall utsättas för besparingar. Motion Fi16 (-), som avvisar besparingar inom försvarssektorn, bör därför avslås.

Det nu aktuella sparmålet inverkar på planeringsramen för det militära försvaret och den ekonomiska ramen för totalförsvarets civila del. 1992 års försvarsbeslut behöver således ändras när det gäller de ekonomiska ramarna. Verksamhet och ekonomisk resurstilldelning hör ihop. Eftersom ännu underlaget är ofullständigt beträffande vilka åtgärder som bör vidtas för att innehålla besparingarna som helhet, anser utskottet att beslut om att förändra de ekonomiska planeringsramarna bör fattas först sedan regeringen i budgetpropositionen återkommit till riksdagen med förslag. Ekonomi- och verksamhetsförändringar kan då prövas samlat, dels för budgetåret 1993/94, dels för hela den återstående försvarsbeslutsperioden.

Det sagda innebär att utskottet inte kan ansluta sig till de i motion Fi37 (v) föreslagna verksamhetsbegränsningarna inom det militära försvaret, vilka enligt motionärernas beräkning motsvarar en ytterligare årlig ramreduktion på 2,6 miljarder kronor. Yrkande 33 i denna motion bör därför avslås.

Även motion Fi24 (s) föreslår ytterligare begränsningar av försvarets kostnader. Med stöd av nyss nämnda skäl bör inte heller denna motion bifallas.

Motion Fi36 (nyd) förordar effektiviseringar. Utskottet delar motionärernas uppfattning att försvarsverksamheten skall vara kostnadseffektiv och rationell. Åtgärder för att uppnå förbättringar i dessa avseenden bör dock likaledes bedömas i sitt sammanhang och därför inte nu tas upp till bedömning.

Motionärerna i motion Fi35 (s) gör samma bedömning som regeringen att de i propositionen föreslagna åtgärderna inte är tillräckliga för att uppnå det angivna sparmålet. De anser att det är nödvändigt att 1993 års budgetproposition innehåller ett trovärdigt besparingsprogram, berörande såväl krigs- som fredsorganisationen, för att sparmålet skall kunna uppnås inom den i propositionen angivna tidsramen.

Utskottet utgår från att den redovisning av åtgärder för att nå besparingsmålet som regeringen nu har aviserat för budgetpropositionen 1993 kommer att innehålla förslag som med hänsyn till en balanserad krigs- och fredsorganisationsutveckling är möjliga att genomföra under innevarande försvarsbeslutsperiod. Med denna förutsättning får yrkande 3 i motion Fi35 (s) anses bli tillgodosett.

Regeringen hänvisar till den i 1992 års försvarsbeslut bestämda långsiktiga inriktningen av flygstridskrafterna med 16 divisioner i krigsorganisationen. Denna inriktning anses viktig att behålla för att Sverige även i framtiden skall kunna ha effektiva flygstridskrafter, särskilt för luftförsvar.

Regeringen hänvisar vidare till inriktningen av flygvapnets grundorganisation som bör omfatta färre men samtidigt större flottiljer än i dag. Överbefälhavaren har sålunda i uppdrag att till år 1995 föreslå en sådan förändrad grundorganisation.

För att möjliggöra besparingar bör enligt regeringen en minskning av antalet flottiljer göras redan nu. Härvid föreslås att Västgöta flygflottilj (F 6) i Karlsborg avvecklas med början den 1 juli 1993. Nedläggningen bör vara genomförd senast den 30 juni 1995. Flygverksamheten bör minska successivt och upphöra senast den 30 juni 1994. Efter det att Överbefälhavaren år 1995 har redovisat sitt uppdrag bör, enligt regeringen, en ytterligare minskning av antalet flottiljer kunna beslutas.

I motion Fi26 (c) noterar motionärerna att det i proposition 1992/93:50 saknas uttalanden om den regionalpolitiska situationen i Karlsborg. Enligt motionärerna borde regeringen nu gjort ett motsvarande uttalande i denna fråga i likhet med vad som skedde i proposition 1991/92:102 inför det senaste försvarsbeslutet. Vidare anser motionärerna att regeringen särskilt bör följa avvecklingen av F 6 och vidta åtgärder till stöd för en positiv utveckling i kommunen.

Även motion Fi45 (s) tar upp de arbetsmarknadsmässiga konsekvenserna om F 6 läggs ned. Statens ansvar betonas, dels för att förbandsproduktionen vid flygflottiljen inte avvecklas snabbare än att ny verksamhet hinner tillföras Karlsborg, dels för att konsekvenserna utreds för de industrier som svarar för motor- och apparatunderhållet på Viggensflygplan.

Förslaget om nedläggning av F 6 ingår, som framgått, i uppgörelsen mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna. Syftet med åtgärden är att spara pengar. *Utskottet* har erfarit att avvecklingen avser en av F 6 två krigsdivisioner samt flottiljadministrationen. Detta innebär att den långsiktiga inriktningen för flygvapnets krigsorganisation, senast bestämd i 1992 års försvarsbeslut, inte ändras. *Utskottet* förordar således bifall till regeringens framställning i denna del.

Utskottet är medvetet om den besvärliga arbetsmarknadssituationen i Karlsborg och konsekvenserna av en nedläggning av F 6. *Utskottet* anser, liksom vid tidigare strukturförändringar, att det är synnerligen angeläget att insatser görs för den personal som berörs. *Utskottet* utgår från att regeringen noga följer utvecklingen i Karlsborgs kommun och tillsammans med berörda myndigheter vidtar de arbetsmarknadspolitiska åtgärder m.m. som i detta sammanhang behövs i samband med nedläggningen. Med ett riksdagens uttalande av denna innebörd synes syftet med motionerna Fi26 (c) och Fi45 (s) i huvudsak kunna bli tillgodosett.

Regeringen anser, i besparingssyfte, att den årliga uppräknings av kontantförmånerna till de värnpliktiga inte bör ske under år 1993. Utöver denna åtgärd anser regeringen att de värnpliktigas reseförmåner bör ändras. Sålunda föreslås att kostnaderna för de fria hemresorna reduceras och att de värnpliktiga i princip skall ha rätt till en resa var fjortonde dag i stället för som nu varje vecka. Denna åtgärd bör enligt regeringens uppfattning träda i kraft redan den 1 januari 1993.

I motion Fi37 (v) yrkande 34 avvisas förslaget om ändrad inriktning av systemet för de värnpliktigas förmåner.

Det centrala värnpliktsrådet har vid en uppvaktning inför utskottet framfört argument mot att försämra värnpliktsförmånerna.

Utskottet noterar att Riksdagens revisorer i sitt förslag (förs. 1991/92:22) till riksdagen angående det militära försvarets resor gör bedömningen att betydande besparingar kan åstadkommas genom omprövning av de förmåner som utgår vid värnpliktsresor. Utskottet gör ingen annan bedömning och delar regeringens uppfattning att besparingsåtgärder i rådande läge måste kunna komma i fråga när det gäller värnpliktsförmåner. Den närmare utformningen av de förändrade reseförmånerna bör dock kunna anpassas till lokala förutsättningar, bl.a. beträffande olika förbands utbildningsrytm och geografiska belägenhet. Regeringens hemställan i denna del bör således godkännas av riksdagen och motion Fi37 (v) yrkande 34 avslås.

Neddragningar inom den civila delen av totalförsvaret

Inom den civila delen av totalförsvaret beräknar regeringen ett årligt sparbelopp på 100 miljoner kronor. Detta innebär att den i 1992 års försvarsbeslut fastställda ekonomiska ramen för totalförsvarets civila del minskas från 2 079,8 miljoner kronor till 1 979,8 miljoner kronor. Besparingarna bedöms för närvarande bl.a. kunna göras inom funktionerna Ledning och samordning samt Befolkningsskydd och räddningstjänst.

Utskottet utgår från att regeringen i 1993 års budgetproposition återkommer med närmare förslag om verksamhetsmässiga och ekonomiska förändringar inom den civila delen av totalförsvaret i förhållande till 1992 års försvarsbeslut, dels för budgetåret 1992/93, dels gällande inriktningen för resten av försvarsbeslutsperioden. Med detta konstaterande anser utskottet att regeringens hemställan om besparingar bör godkännas av riksdagen.

Sammanfattning

Av det anförda framgår att utskottet ansluter sig till de av regeringen föreslagna riktlinjerna gällande försvarssektorn som ett led i ansträngningarna att stabilisera den svenska ekonomin.

Arne Andersson

I beslutet har deltagit: Arne Andersson (m), Sture Ericson (s), Wiggo Komstedt (m), Iréne Vestlund (s), Lars Sundin (fp), Ingvar Björk (s), Gunhild Bolander (c), Barbro Evermo Palmerlund (s), Robert Jousma (nyd), Sven Lundberg (s), Stig Grauers (m), Karin Wegestål (s), Henrik Landerholm (m), Owe Andréasson (s) och Åke Carnerö (kds).

